

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

27. Nunc anima mea turbata est: & quid dicam? Pater, saluifica me ex hac hora.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

In respons. sacrilegam tyrannidem Papæ affingit, quid aliud quam ad Baldur- bulæ de turba vociferantis vox est? Vetus scurrarum Rbur-
rica est (ait ipse alibi Calvinus) aut potius virulenta dica-
citias, omnem virtutis splendorem tyrannidis nomine sedari.

27. *Nunc anima mea turbata est: & quid dicam? Pater, saluifica me ex hac hora.*

Christi pu- ritas con- tra Calui- ni corru- ptelas de- fenditur.

NON diuina hæc tantum Scriptura, sed & Christi Redemptoris puritas, à corruptela & blasphemia Calu- niana vindicanda est. Calvinus quippe siue ex veræ theolo- giæ ignorantia, siue ex innata quadam illi impietate, totum hunc locum perperam admodum exponit, & Christo in- gna, eiusque puritati ac sapientiæ nullo modo conuenientia, Christo attribuit. Ait enim ad illa verba, *Et quid dicam tu ultimas angustias redactum Christum, neque verba inueni- quibus exprimat doloris vehementiam, neque consilium secun- dum hominem.* Deinde ad sequentia verba, *Pater, saluifica me ex hac hora,* ait, *uotum Christo inconsiderate fluxisse, cui statim renunciandum erat, ut Patri obediat.* Sic ponit aperte in Chri- sto motus inuoluntarios qui rationem præueniant, passiones, & desideria inconsiderata, quæ postea corrigi debeant. Atqui ista solis peccatoribus conueniunt, qui peccati originalis cor- ruptionem pœnalem circumferunt. Ait quidem Calvinus ad superiora illa verba, *Nunc anima mea turbata est, voluntariam hanc fuisse turbationem;* sed addit, *quia non coactum fuit, sed timori sponte se subiecerat.* Sic voluntarium vocat quatenus spontaneum, & quatenus coactioni opponitur, quale sanè voluntarium etiam brutis conuenit: negat tamen affectus istos in Christo, turbationis & timoris, proprie voluntarios fuisse & liberos, liberèque ab ipso quando voluit, quantum voluit, susceptos, sicuti contra Calvinum veteres Patres magno consensu docuisse, supra in hoc Evangelio ostendimus. Quate illa superior ratio, utcumque honesta videatur, has eius posteriores assertiones nihil excusat. Impium est in Christo ponere, vel consilij defectum secundum hominem, vel vota inconsiderata quæ corrigi debeant. Calvinus tamen non hoc tantum in loco ita loquitur, sed & ubi. Tractans enim Christi orationem in hortu habitam, ubi dixit: *Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste,* primum dicit, *abruptum hoc fuisse uotum, moxque docens*

Ad Ioan.
cap. 11.
vers. 33.

lium preces non semper equabile temperamentum seruare, sed
 implicitas & perplexas secum aliquando constringere, de Christo
 quoque affirmat, sic hoc loco metu percussus & anxietate
 constrictum fuisse, ut necesse illi foret inter violentos tentatio-
 num fluctus alternis votis quasi vacillare. Addit demum,
 quod votum suum subito elapsum castigat ac reuocat. Tan-
 dem concludens dicit. Non fuit igitur hæc meditata Christi
 oratio, sed vis & impetus doloris subitam ei vocem extorsit, cui
 statim addita fuit correctio. Et paulò post. In primo voto non
 apparet placida illa moderatio quam dixi: quia mediatoris of-
 ficio defungi, quantum in se est, renuit ac detrectat. Ponit ex-
 go in Christo, desideria inconsiderata, vota abrupta, eadè-
 que alternantia ac vacillantia, subito erumpentia, quæ cor-
 rigi debeant, denique orationes non meditatae, sed impetu
 doloris extortas, ac placidæ postremò moderationis vacuas.
 Sed hæc omnia Christi puritate indignissima, & quæ in solos
 peccatores, peccato originali corruptos ac deprauatos, ca-
 dunt, ex veræ theologiæ ignorantia, & animi contumacia,
 Caluinus negat: nolens videlicet in Christo agnoscere hu-
 manorum istorum affectuum, gaudij, timoris, &c. liberam
 susceptionem, quam disertè Patres docent. Quum enim li-
 berè mortis horrorem ante oculos suos proposuerit, liberè
 quoque & meditatè dixit. *Pater mi, si possibile est, transeat à
 me calix iste.* Nullum hic votum inconsideratum, nullum
 abruptum, nullum subito elapsum fuit: vota Christi & oratio
 meditata erant, cum placida moderatione coniuncta. Sed
 hæc vota erant naturalia, ex libera illa susceptione affectus
 naturalis, id quod naturale erat, spectantia. Voluntas quip-
 pe humana in Christo quum vna esset potentia seu facultas
 sicut in nobis, ratione tamen diuersorum obiectorum du-
 plex erat, modò naturalis, modò deliberata. Naturalis vo-
 luntas dicitur, quæ fertur in rem aliquam secundum seipsam
 consideratam: deliberata verò quæ fertur in rem non solam,
 sed cum circumstantiis suis per intellectum propositam. Et vt
 in præsentia materia maneamus, mors ipsa & passio cõsiderari
 dupliciter potest. Vno modo in seipsa simpliciter considerata,
 & sic habet rationem mali: est enim quoddam pœnæ ma-
 lum, nec secundum se appetibile est. Vnde de ipsa morte
 aliisque rebus aduersis aptè dicit S. Augustinus: *iubes nos, Do-
 mine, ea tolerare, non iubere amare. Nemo quod tolerat amat, nisi
 tolerare amat.* In hac consideratione voluntas humana auer-
 satur mortem, & renuit eam. Alio modo considerari potest
 mors

In Harmo.
 Euange. ad
 Matth. ca.
 26. ver. 39.
 Caluini va-
 ria in Chri-
 stum blas-
 phemia.

Voluntas
 humana in
 Christo du-
 plex.

Confess.
 lib. 10.
 cap. 18.

mors

mors appositā circumstantiā, nempe hanc mortem secundum diuinam voluntatem, eamque vel mundi esse redemptionem, vt in Christo; vel ad Christi gloriam fideique professionem, vt in martyribus; vel vt materiam meriti, ac ianuam melioris vitæ, vt in iusto quolibet patienter eam sustinente: & hęc ratione habet rationem boni, & voluntas ordinata eam accipiat. Illa dicitur voluntas naturalis, quia rem in sua natura considerat: hęc deliberata, quia per discursum considerat circumstantias adiectas. Christus igitur, vt in affectu suo tantum sensitiuo (de facto tolerando pœnas) sed etiam rationali (eas præmeditando) pro nobis pateretur, & vt timorem ac tristitiam propter nos in seipso excitaret, utebatur hac voluntate naturali, id est, liberè & præmeditatè proponebat animo res eas quæ timoris & tristitiæ causæ atque obiecta erant: & hac ratione *contristabatur, turbata est animus, voces naturales emisit, Saluis facta in ex hac hora: & alibi: Si possibile est, transeat à me calix iste.* Vt autem Patri se conformaria conformaret, utebatur voluntate deliberata. Verba igitur huius Euangelij, sunt hominis positi in hac agonia, qui se ipsum turbare Christus voluit. Verbum quidem illud, *Sicut ego volo, sed sicut tu vis,* verbum est hominis positi inter duas voluntates quæ in contraria tendunt (naturali enim voluntate mortem auerfabatur, deliberata eandem accipiebat) sed non *inter violentos tentationum fluctus positi, vt ait Calvinus, & alternis votis vacillantibus.* Nullam tentationem seipso passus est Christus, vt vacillaret ac dubitaret eam mortem & passionem suam, subirene eam deberet, an non. Sed adhuc inter duas illas voluntates hærebat hinc inde agitatus. Vox autem illa Christi, *Transeat à me calix iste,* vox est ex naturali voluntate procedens, non, vt absurdè & impie Calvinus dicit, qua mediatoris officio defungi, quantum in se erat, renueret ac detrectaret. Mediatoris quippe officium mortem dicit cum suis circumstantiis consideratam, mortem videlicet quæ esset redemptio mundi. Hanc autem ita consideratam quia bonum erat, Christus, quantum in se erat, renuere non potuit. Sed est vox qua mortem & passionem ab eam in seipsis consideratam auerfabatur. Voluntas autem Christi deliberata illa erat, quam subiunxit hoc loco, *propterea veni in hanc horam. Pater, clarifica nomen tuum.* Similiter in verbis in hortu prolatis, prius votum erat voluntatis naturalis: *Transfer à me calicem istum, id est, mortem,* Posterius votum erat voluntatis deliberata: *Verum non*

Caluini
vox im-
pissima in
Christum.

non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Vtrumque vorum medita-
tum erat, & libere susceptum: prius illud vt in parte ratio-
nali pateretur, seque ipsum ipsa mortis præmeditatione tur-
baret: posterius, vt diuinæ voluntati humanam suam per
omnia conformaret. Hæc nesciens distinguere Calvinus ea
de Christo pronunciat, quæ in solis peccatoribus reperiun-
tur, & Christi puritate sunt indigna.

Vidit Calvinus hanc suam doctrinam non solum veterum
Patrum & omnium Theologorum, sed & suæ ipsius doctri-
næ aliis in locis traditæ penitus aduersari. *Quum nuper (in* In Harm.
ad Matth.
cap. 26. 39.
*quit) dictum fuerit rectè compositos fuisse omnes Christi affe-
ctus (sic enim ad Matth. cap. 6. dixerat, Christus communem
nobiscum habuit sensum, non autem appetitus incompósitos, &
ad Matth. cap. 26. ver. 37. Christum ait mansisse compositum ad
veram temperantia regulam) quomodo nunc seipsum corrigit?*
Hanc obiectionem, quam contra seipsum mouet, vt verè pu-
gnantia docentem, sic soluere conatur. Respondeo (inquit)
*non posse in hac natura nostra corruptione perspici affectuum
feruorem cum temperie qualis in Christo fuit: sed hunc dan-
dum esse honorem filio Dei, ne eum estimemus in nobis.* Atqui
hæc responsio nulla est. More suo postquam pugnantia di-
xit, quæ simul esse vera impossibile est, ait rem à nobis intel-
ligi non posse. *Quod autem intelligi non potest, nisi de fide* Calvinus
suas contra-
dictiones
defendit,
quia intelli-
gi non
possunt.
credendum proponatur, affirmari non debet. Calvinus verò
suas contradictiones, quum intelligi nequeant, recipi tamen
& credi vult. Sic in aliis dogmatibus, maximè quum Deum
authorem peccati statuit, lectores ludificat. *Affectuum feruor
cum temperie à nobis perspici non potest, ait Calvinus. Ita sanè,
calidum cum frigido, album cum nigro, motus cum quiete,
simul & semel in eodem consistere, à nobis intelligi non pos-
sunt, ideoque à nemine sanæ mentis affirmantur. Ipsa ergo
Caluini resolutio suam absurditatem prodit. Quid enim ab-
surdius quàm pugnantia docere, móxque ipsam repugnan-
tiam, quia intelligi nequeat, credendam obrudere? Hic est
Caluini ludus. Sic quod ex suo cerebro commentus est, vt sibi
fallacem ex verbo Dei prætextum conciliet, corrumpit ac lace-
rat Scripturam, ac indignis eam ludibriis exponere non dubitat.
Hi sunt audaciæ hæreticæ fructus, postquam semel extra Ec-
clesiasticæ doctrinæ metas vagari sibi permittit. Tenendum
interea est, Christum Redemptorem nostrum, nec aliquod
inconsideratum vorum emisisse, sic enim sapiens non fuisset;
nec correctione dignum aliquid dixisse, sic enim peccastet*

4. nec preces non meditatae Deo obtulisse, sic enim temerarius foret; nec voces vi doloris extortas protulisse, sic enim appetitui suo dominari nequiuisset; nec postremo placida roquam moderatione caruisse, sic enim passionibus victor, quæ rationem præueniunt, subditus fuisset: ac propterea Calvinum, qui illa omnia de Christo Redemptore nostro pronunciauit, hominem impium, nec fide sed furca dignum, omnium piorum iudicio pronuntiandum esse.

31. *Nunc princeps huius mundi eijcitur foras.*

*Diabolus
quomodo
Princeps
mundi hu-
ius.*

*Diabolus
quomodo à
suo princi-
patu à
Christo de-
iectus.*

Diabolus in his verbis notari, omnium est concors sententia. Sed cur princeps mundi, & quomodo foras eijcatur, non omnes eodem modo docent. Princeps quidem potissimum dicitur ratione peccati, ad quod hominum erigendi, inducendi, adeoque pertrahendi potestatem à Deo accepit, eamque iustam; non sanè ex se, sed quatenus homo à demone se vinci passus, ipsius potestati iuste à Deo traditus est, vt docet August. de lib. arb. lib. 3. cap. 10. & Gregor. Moral. in Iob lib. 18. cap. 3. Ratione autem peccati eum mundi principem esse, idem docuit August. in lib. de agone Christi cap. 3. & Basil. in homil. quòd Deus non est author malorum. Mundi vocabulo non hæc machina vniuersi (vt veteres quidam hæretici somniarunt, teste Irenæo lib. 1. cap. 24. & August. de hæres. hæc. 46.) sed homines mali in peccato nati & in peccato viuentes, intelligendi sunt, vt August. tract. 57. Ioan. exponit. Ab hoc autem suo principatu ac potestate per Christi mortem (in qua iudicium fuit mundi, id est, nõ dicitur natio mundi, vt vertit Beza, sed, sententia lata pro mundo contra diabolum) diabolus eijcitur, non solum quia eorum tantum tentare nunc potest, voluntatem autem ad peccatum impellere non potest, vt rem exposuit August. tract. 11. Ioan. & Gregor. Moral. lib. 17. cap. 10. sed quia potestate eodem sua super homines in vniuersum eiectus est, possessione vetò ex parte. Possidet quippe regnum tyrannus, ad quod meo non nisi vetus Rex potestatem habet. Eiectus est autem per Christi mortem omni sua potestate diabolus tam à fidelibus & iustis (à quorum etiam possessione excidit) quam in ipsos infideles & peccatores quos adhuc possidet, quia per Christum facta est potestas & libertas cuiuslibet peccatoris infideli à statu peccati emergendi, & diabolo tentanti resistendi, ipsiisque vincendi, (vnde Iacobus: *Resistite diabolo*